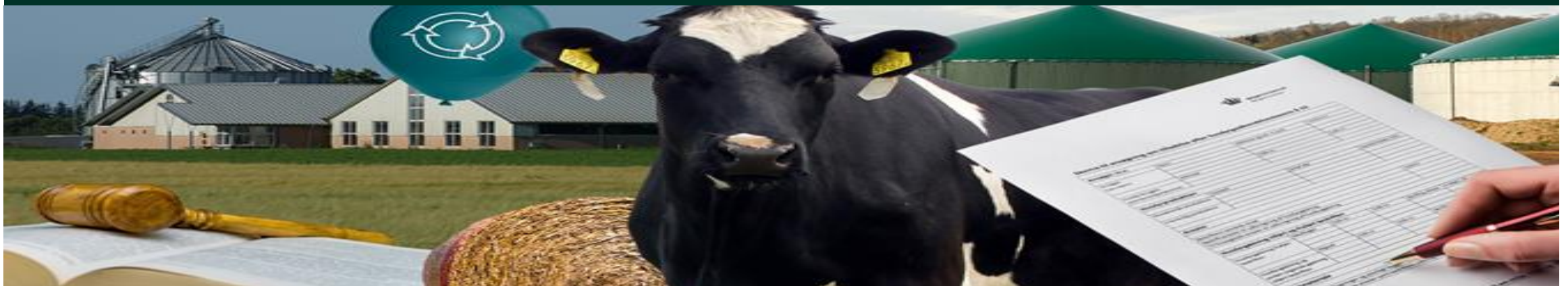

Fosforregulering i ny husdyrregulering

Teknisk gennemgang – Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

2. februar 2017

Indhold

1. Det miljøfaglige grundlag om fosfor

2. Eksisterende regulering af fosfor

3. Ændret fosforregulering i den nye husdyrregulering

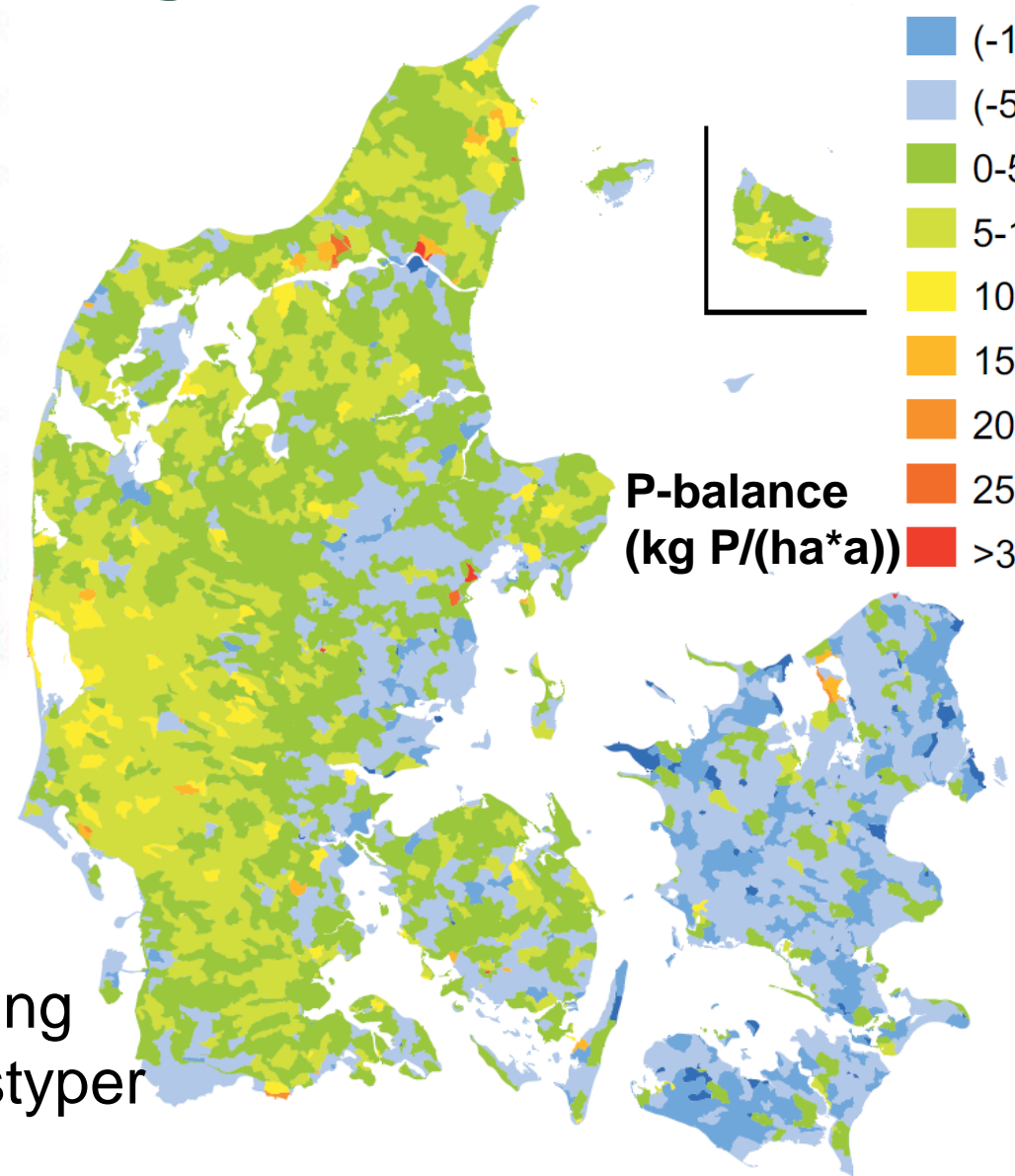
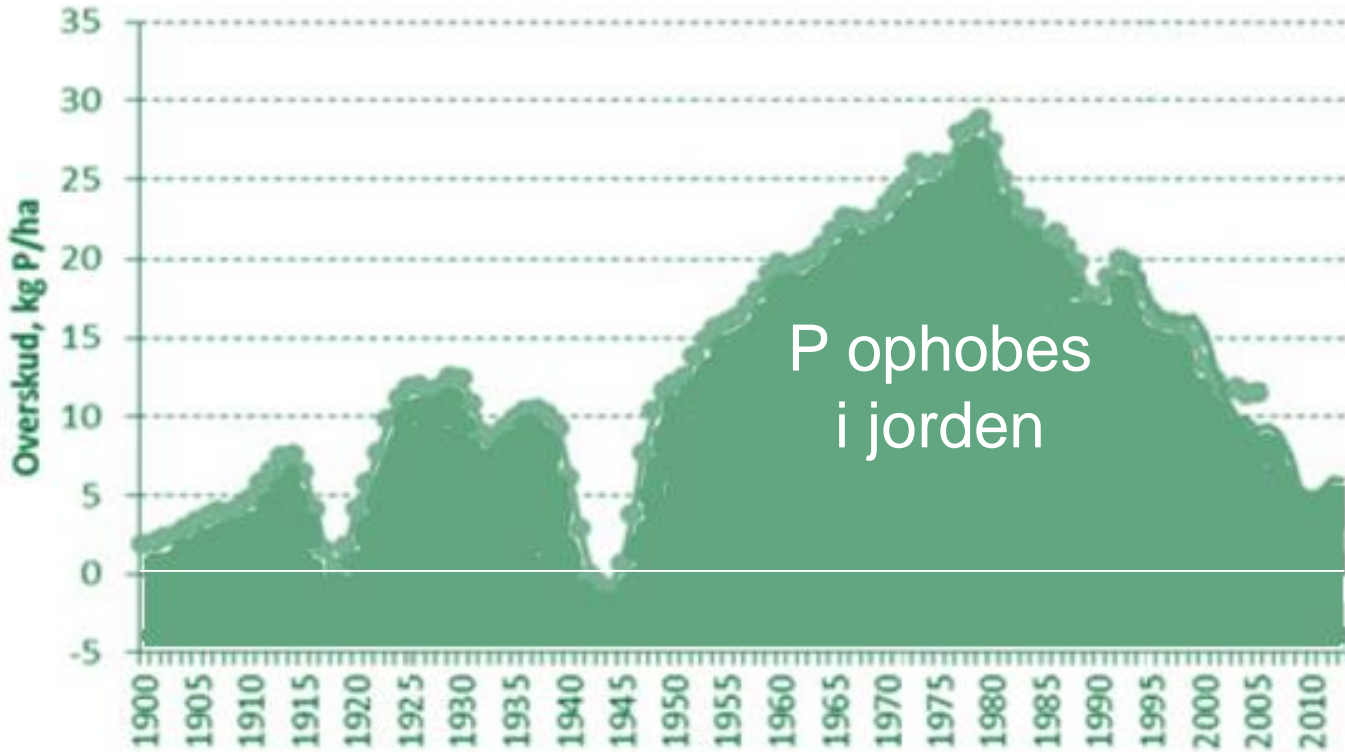
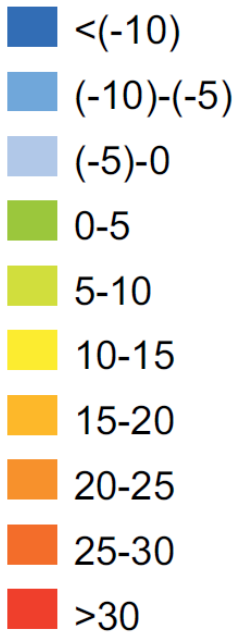
1.

Det miljøfaglige grundlag For regulering af fosfor

Forskellen mellem kvælstof (N) og fosfor (P) - næringsstofkredsløbet

Erhvervsbalance og fosforfordelingen på landsplan

- P-overskuddet falder
- P akkumuleres fortsat
- Ujævn tildeling af fosfor fra husdyrgødning i forskellige landsdele og mellem bedriftstyper

Fosfor er en begrænset ressource

- Der vurderes maksimalt 50 -100 års forbrug tilgængeligt
- I Danmark produceres ca. 50.000 tons fosfor fra husdyrgødning
- Til sammenligning produceres ca. 10.000 tons fosfor i i alle andre typer af affald tilsammen.

Opmærksomhedspunkter ift. organisk gødning:

- I husdyrtætte egne af Danmark tilføres 35-40 kg P/ha
- Afgrøden bruger ca. 25 kg P/ha

Udfordringer med fosfor I

Fosfortabsveje til vandmiljøet

- Via **erosion** og
 - **overfladisk afstrømning**
→ direkte til overfladevand

 - Via **udvaskning** i gennem jorden
→ til dræn og grundvand
(→ indirekte til overfladevand)
- Betydning af de enkelte tabsveje
afhængig af lokale forhold

Betydning i vandmiljøet (algevekst)

- Særlig betydning i søer
- Også vigtig i lukkede fjorde og nogen betydning i øvrige kystvand og vandløb

Udfordringer med fosfor II

Begrænset viden

- Fosfortab afhængig af jordens fosforstatus ("optaget bindingskapacitet")
 - **P-status er ikke systematisk kortlagt**
- P.t. ikke muligt at modellere hverken fosforakkumulation eller det resulterende fosfortab

Ujævn fordeling af fosfor

- Når forholdet mellem næringsstofferne nitrat og fosfor i husdyrgødning ikke passer til planternes behov
- Fosforoverskud på husdyrbedrifter
- Fosforunderskud hos planteavlere

Løsning

- Mere jævn fordeling af fosfor
- Begrænsning af fosforophobning risiko for hot spots

Den gode nyhed:

Lokalt er der typisk også arealer med en mindre ophobning af fosfor

→ Væsentligt for bedrifterne med højt fosforforbrug at finde modtagerarealer tæt på, så gyllen ikke skal transporteres så langt.

→ forbedret fosforresourceudnyttelse

2.

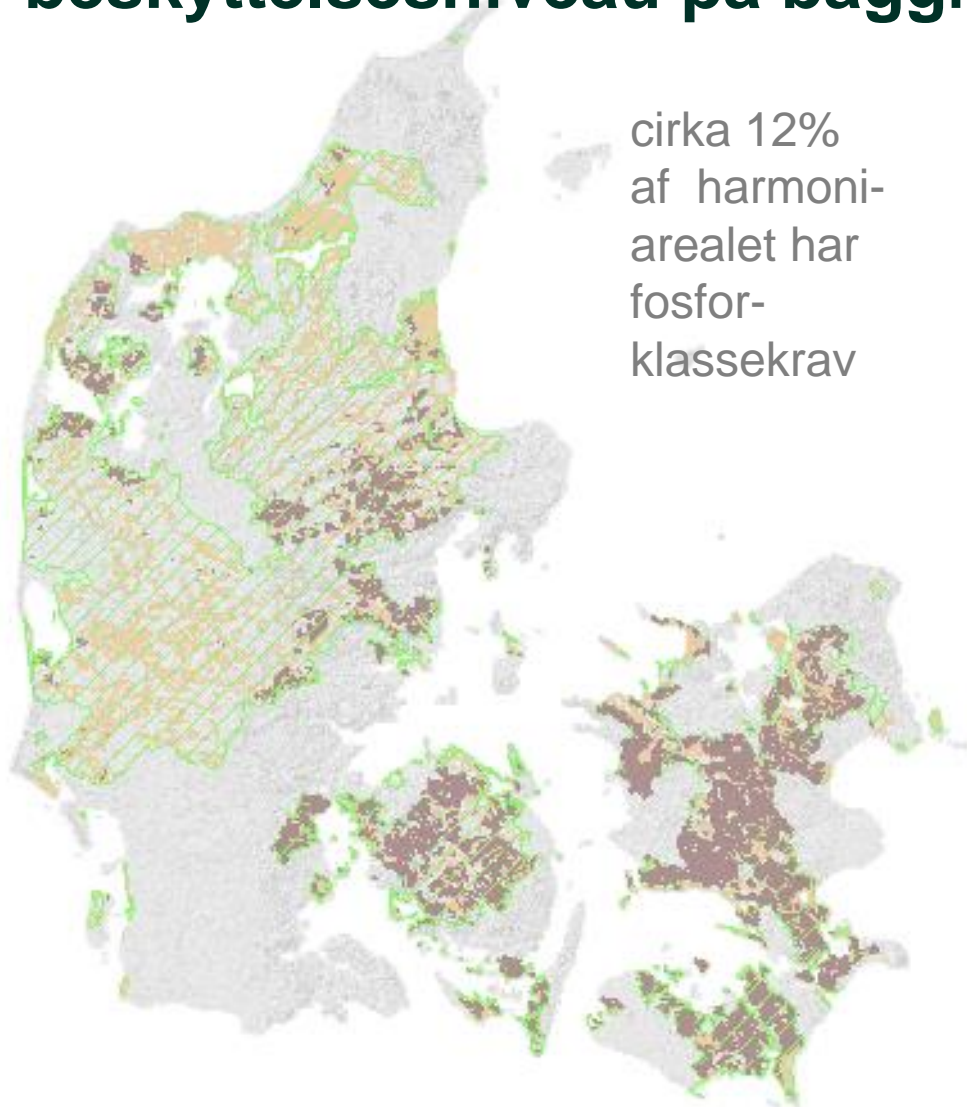
Eksisterende regulering af fosfor

Hidtidige regulering af fosfor i husdyrregulering

- Harmonireglerne:
 - Regulerer N: 1,4 - 2,3 DE/ha
 - Indirekte fosforregulering baseret på husdyrgødningens N-indhold og N:P-forhold
 - Ujævn regulering
- Slambekendtgørelsen:
 - Direkte P-regulering
 - baseret på analyseret P-indhold i organisk affald (<75% husdyrgødning)
 - Begrænsning på en gennemsnitlig P-tilførsel på 30 kg P/ha over en 3-årig periode

Eksisterende regulering af fosfor

- beskyttelsesniveau på baggrund af fosforklassekortet

- Anvendelse ifm. husdyrgodkendelsen
- Krav til fosforoverskud afhængig efter konkret vurdering
- Mangelfuldt kortgrundlag

3.

Ændret fosforregulering i den nye generelle husdyrarealregulering

Den nye husdyrregulerings formål

Forenkle godkendelsessystemet

- Fremadrettet **ikke nogle arealkrav** i husdyrgodkendelserne
- Administration for **alle bedrifter via gødningsregnskabet**

→ **Mere smidig regulering**

→ Fordele for erhvervet, men samtidigt **opretholdelse af miljøbeskyttelsesniveau over tid**

Fosforlofter – mere miljøeffektivt forbrug af fosfor på den enkelte landbrugsbedrift

- Afskaffelse af harmonikravene
 - Mulighed for anvendelse af maks. 170 (230) kg N/ha fra husdyrgødning (nitratdirektivet)
 - **Fastsættelse af fosforlofter** for tilførsel af fosfor for **alle fosforholdige gødningstyper**, herunder **handelsgødning, husdyrgødning og andre gødningstyper**, fx spildevandsslam.
- Fosforlofterne er bestemmende for, om de enkelte bedrifter vil opleve lempelser eller stramninger ift. nuværende harmonikrav.
- Omfordeling af kravene ved overgangen til generel regulering og som konsekvens af opdatering af videngrundlaget frem til næste generation vandområdeplaner.

Forskellige fosforlofter

Nyt reguleringselement i gødningsregnskabet: **Direkte fosforlofter**, afhængig af **beliggenhed af bedriftens arealer** og anvendt **gødningstype**:

Skærpede lofter:
maks. **30 kg P/ha***
(op til 24% af
landbrugsarealet)

*35 kg P/ha for undtagelsesbrug

Fosforlofterne kan hæves ved brug af målinger – fosforprøver:
(i intervaller, hvis P-tal på bedrift-gns. <4,0)
op til **maks. 45 kg P/ha**

Generelle lofter: 30-43 kg P/ha*
(min. 76% af landbrugsarealet)

*afhængig af P-gødningstype

	2017-2018	2019	2020-2022	"harmoniregler"
Slagtesvin	39	39	35	34
Søer / Smågrise	35	35	35	op til 37
Kvæg (<1,7 DE/ha)	30	30	30	27
Kvæg på undtagelsesbrug	35	35	35	36
Fjerkræ	43	35	35	op til 55
Pelsdyr	43	35	35	43
Affald, inkl. spildevandslam	30	30	30	30
Handelsgødning	30	30	30	-

Fosforregulering på den enkelte bedrift

Fastsættelse af fosforloft

Kriterier for gennemsnitligt tilladt mængde fosfor, der må bruges på bedriften:

- Andel af harmoniareal i skærpede områder
- Vægtet gennemsnit af produceret og modtaget organisk gødning
- Frivilligt kriterie:
Bedriftens gennemsnitlig fosfortal, pba. jordanalyser/-målinger

Muligheder for bedriftens tilpasning

- Fodertilpasning
- forbedring af dyrenes fosforoptag fra foder
- Gylleaftaler
- Bytning af gylle og gylleformidling
- Biogasanlæg som gyllefordelingscentral
- Hensigtsmæssig fordeling af fosfor ved udbringning på bedrifter

Foranstaltning til forhindring af tab af fosfor

Opmærksomhedspunkter relevant for målrettet begrænsning af tab
– ”intelligent forbrug af fosfor til gødskning”:

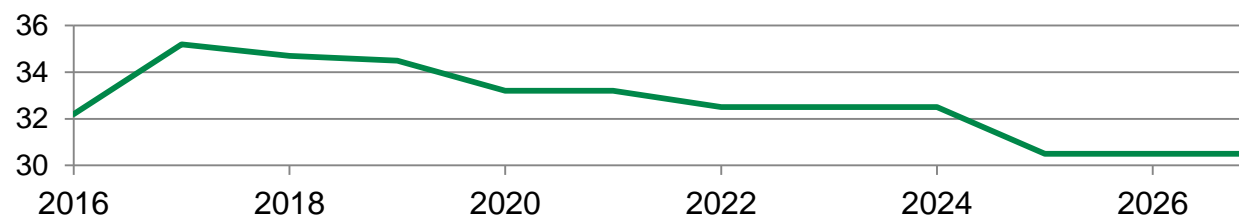
- på mark- eller bedriftsniveau:
 - Fokus på bortførelse af fosfor med **afgrøderne** (ved høst typisk 14 – 30 kg P/ha)
 - Fokus på jordens **P-status** (P-tal fra jordanalyser)
 - **Jordtype** (jordens ”tilbageholdelsesevne”)
 - Tiltag overfor **erosion**
- på landsplan:
 - **Styrket viden** om jorde med høj **fosformætningsgrad** og risiko for fosfortab
→ **Identifikation af ”hot spots”** for fosfortab
 - Vidensopbygning om **fosforfølsomme recipienter** og deres **oplande**

→ Igangsættelse af flere faglige projekter,
herunder fx ”**Kortlægning af risikoen for fosfortab til følsomt vandmiljø**”

Fremtidigt fosfor-beskyttelsesniveau

Afgørende for en **bæredygtig** fosforregulering:
Reducering af mængden af udbragt fosfor over tid til et mere bæredygtigt niveau

	2016	2017	2018	2019	2020-2021	2022-2024	Fra 2025
Gennemsnitligt beskyttelsesniveau (kg P/ha)	32,2	35,2	34,7	34,5	33,2	32-33	30-31

- i løbet af perioden 2017-2025: udvikling hen mod en **lavere gennemsnitlig maksimal fosfortilførsel**
- nedsættelse af stigningstakten i fosforophobning på de arealer med meget store fosforoverskud i dag
- Forsinkelse af jordens bindingskapacitet for fosfor opbruges
- Reducering af fosfortabsrisikoen fremadrettet

